

Folketinget
Christiansborg
1240 København K

København,
22. september 2020

Att.: Børne- og Undervisningsudvalget

Børns rettigheder i dagtilbud

Forholdene i danske dagtilbud ses så slemme, at børn vurderes i risiko for at få depressioner, angst og andre diagnoser. Det seneste år har vidnet om en masse forhold – herunder i dokumentarer på nationalt tv – hvor almindelige børn i almindelige daginstitutioner mistrives – svigtes og overlades til sig selv – og indgår i en presset dagligdag med manglende hænder og nogle steder også med forråelse blandt det personale, der skal passe på dem. Årligt ses stigninger i børn og unge med diagnoser.

Negligeringen af 0-5-åriges generelle vilkår ses i det manglende engagement fra skiftende regeringers side og genspejles på den lokalpolitiske scene, hvor den faktiske nedprioritering af 0-5-årige børn eksekveres via kontinuerlige nedskæringer på småbørnsområdet herunder via vedvarende forringelser af ratioen mellem antal børn per voksne i dagtilbuddene. De økonomiske rammer og dermed børnenes vilkår i Danmarks daginstitutioner er nu så forringede, at der kan stilles spørgsmål ved, hvorvidt mange af landets dagtilbud fungerer forsvarligt og kan overholde dagtilbudslovens bestemmelser om trivsel, læring og udvikling. Forskning har i årevis understreget, at kvaliteten af interaktionen mellem voksen og barn er den mest betydningsfulde enkeltfaktor for børns udvikling. En undersøgelse¹ viser, at 63 pct. af medarbejderne dagligt eller flere gange om ugen oplever ikke at kunne yde tilstrækkelig omsorg. 41 pct. oplever dagligt eller flere gange om ugen ikke at kunne give et barn trøst. 46 pct. oplever dagligt eller flere gange om ugen ikke at kunne tage sig af et barn med forstyrrende adfærd. 44 pct. oplever dagligt eller flere gange om ugen ikke at kunne tage sig af et barn, der har svært ved at komme med i legen.

Bedre Børneliv Danmark ser derfor meget positivt på, at forhandlingerne om indførelse af minimumsnormeringer er blevet genoptaget.

Minimumsnormeringer lig med antal varme hænder

Bedre Børneliv Danmark henviser i den forbindelse til *bilag 1, jf. indsats nedenfor*, som eksemplificerer nødvendigheden af, at der tages udgangspunkt i børneperspektivet, når der forhandles om, hvordan opgørelsen af 1 voksen pr. 3 vuggestuebørn og 1 voksen pr. 6 børnehavebørn foretages.

Som *bilag 1* viser, så bør den model, som er udviklet af arbejdsgruppen nedsat af Børne- og Skoleudvalget i Fredensborg Kommune (juni 2020)², anvendes. Andre modeller er umiddelbart uforenelige med den ratio, som forskning foreskriver, og der vil være tale om en proforma-normering, som ikke de facto sikrer børns trivsel, simpelthen fordi den voksne, der på papiret er til stede, reelt fx er i møde. Det er således ikke nok, at fx ledere trækkes ud af opgørelsen. Fredensborg Kommunes opgørelsesmodel er udviklet af en arbejdsgruppe repræsenteret af bl.a. forældre, BUPL Nordsjælland, FOA Nordsjælland, samt kommune. Den af arbejdsgruppen testede institution afslørede et gennemsnitligt voksenforhold på 1 voksen pr. 5 vuggestuebørn og 1 voksen pr. 10,3 børnehavebørn. Danmarks Statistiks model – som ifølge Danmarks Statistik selv ikke kan anvendes til at afspejle det faktiske forhold mellem antal voksne pr. børn – viste et gennemsnitligt forhold på 1 voksen pr. 3,1 vuggestuebørn og 1 voksen pr. 6,4 børnehavebørn i gennemsnit i den samme kommune.

¹ Daginstitutioners hverdag 2020, udarbejdet af Bureau 2000, udgivet af Bureau 2000 og FOA: [Rapport](#)

² Normeringen i dagtilbud, Rapport fra arbejdsgruppe nedsat af Børne- og Skoleudvalget juni 2020, Fredensborg Kommune: [Rapport](#)

Minimumsnormering på institutionsniveau

Børns afhængighed og stemmeløshed gør børn sårbare, og ifølge Børnekonventionen skal samfundet til enhver tid sikre barnets tarv. FN's Børnekomité har understreget, at en decentralisering af tjenester – herunder af dagtilbud til kommuner – på ingen måde fritager staten fra et direkte ansvar overfor alle børn. Decentralisering må således ikke føre til forskellig behandling af børns rettigheder i forskellige kommuner. Personalenormeringen er naturligt eksponeret for nedskæringer, når en daginstitutionsleder eller kommune vil reducere driftsudgifter. At den enkelte kommune eller dagtilbud selv bestemmer voksenratioen lokalt betyder, at børns basale vilkår varierer, afhængigt af i hvilket område barnet bor. For at sikre at Børnekonventionens princip om barnets bedste respekteres, skal minimumsnormeringer derfor være gældende per den enkelte institution. Dette skal bl.a. ses i lyset af, at er tale om en absolut nedre bundgrænse for, hvor lidt voksenkontakt små børn generelt kan holde til.

Prioritering af børn i budgetter

Bedre Børneliv Danmark henviser desuden til, at FN's Børnekomité i sin generelle bemærkning nr. 7 (2005) om gennemførelse af børns rettigheder i den tidlige barndom³ understreger, at staten skal sikre, at fx dagtilbud har det tilstrækkelige antal kompetente personale, og at dette kontinuerligt kræver en stigning i tildelingen af menneskelige og økonomiske ressourcer. I sin generelle bemærkning nr. 19 om budgetlægning til realisering af børns rettigheder (2016)⁴ understreger Børnekomitéen også, at staten har pligt til at opprioritere børn i alle statens budgetter og på alle niveauer, dvs. både nationalt og kommunalt. FN's Børnekomité påpeger desuden eksplicit, at i tider med økonomisk krise skal det sikres, at børn er de sidste, der berøres. Samlet set understreger Børnekonventionen, at al lovgivning altid skal have barnets absolut bedste for øje, og at effektiv lovgivning og budgetter hænger sammen. Det betyder, at dagtilbudsloven de facto skal sikre børnenes trivsel og ikke kun via symbolsk ordlyd, og at staten skal sikre nok økonomiske midler til, at en sådan lovgivning i praksis føres ud i livet.

Transparens

Transparensprincippet skal ses i lyset af et synspunkt om, at hvis en kommune ikke kan løfte den opgave, det er, at varetage børns interesser og tarv – at give trivsel, læring og udvikling set fra et børneperspektiv – mens børnene befinder sig i et dagtilbud, så har forældre ret til at vide det. Ellers har forældre ikke mulighed for at kunne træffe informerede valg om, hvad der er det bedste for børnene.

Håndhæv børnenes ret til voksenkontakt

Vi håber, at I politikere forstår alvoren og anerkender børnene den ret til voksenkontakt, som børnene allerede har krav på, men som Christiansborg de sidste årtier har forsømt at håndhæve. Det er mange penge, det handler om. Men for at man kan tale om, hvor mange penge, det handler om, så må man også være ærlig omkring, hvorfor vi er endt her – og man må være ærlig og indse, at der er tale om en genopretning af små børns daglige vilkår på baggrund af årtiers massive svigt. Svigt af de små, der ikke kan stemme og mangler sprog til at fortælle, hvordan deres dag har været.

Gør det rigtige. Tag ansvar. Hjælp Danmarks yngste.

Med Venlig Hilsen

Helle Binzer og Pernille Toop

³ Børnekonventionen - General comment No. 7 (2005) Implementing child rights in early childhood: [General Comment No. 7](#)

⁴ Børnekonventionen - General Comment No. 19 (2016) on the public budgeting for the realization of children's rights (art 4): [General Comment No. 19](#)

Bilag 1: Oversigt over udvalgte modeller for opgørelse af voksenratio i dagtilbud

Udgiver	Model	Geografisk anvendelse af model	Data år	Voksenratio Vuggestuebørn (0-2 år)	Voksenratio Børnehavebørn (3-5 år)
Bureau2000 og FOA – Tilgængelig her: Rapport	<ul style="list-style-type: none"> Rapporten bygger på et repræsentativt udsnit af daginstitutioner. Via de kommunale hjemmesider er der fundet 2831 fungerende e-mails til daginstitutioner. Ledere og medarbejdere har fået en opfordring til at deltage i undersøgelsen, og der er opnået en svarprocent på 30 pct. for lederne og 24 pct. for medarbejderne – henholdsvis 836 besvarelser og 671 besvarelser. Der er kommet besvarelser fra daginstitutioner i alle 98 kommuner. 	Gennemsnitlig national ratio blandt deltagende institutioner.	2020	<ul style="list-style-type: none"> 1 voksen typisk alene med næsten 5 børn. <p>I omkring halvdelen af daginstitutionerne er der aldrig, eller kun én time om dagen, max tre børn pr. voksen. Særligt kl.13.00 er der alt for mange børn pr. voksen - i gennemsnit af alle institutionerne i undersøgelsen en voksen til 7,4 børn i omkring en fjerdedel af institutionerne er der til gengæld en voksen til max 3 børn i mere end et par timer om formiddagen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1 typisk alene med mere end 9 børn. <p>I omkring halvdelen af daginstitutionerne er der aldrig, eller kun én time om dagen, max seks børn pr. voksen. Særligt kl.13.00 er der alt for mange børn pr. voksen - i gennemsnit af alle institutionerne i undersøgelsen en voksen til 13,6 børn i omkring en fjerdedel af institutionerne er der til gengæld en voksen til max 6 børn i mere end et par timer om formiddagen.</p>
Fredensborg Kommune – Tilgængelig her: Rapport	<ul style="list-style-type: none"> Opgørelsesmodellen er udviklet af en arbejdsgruppe repræsenteret af forældre, BUPL Nordsjælland, FOA Nordsjælland, dagtilbudsrepræsentanter og kommunale repræsentanter. Modellen må anses for at være retvisende, og har været forhandlet mellem flere interessenter. Modellen har til dags dato alene været udrullet på én specifik institution og siger intet om den gennemsnitlige kommunale ratio eller den gennemsnitlige nationale ratio. 	Gennemsnitlig ratio i én specifik institution i én specifik kommune.	2018	<ul style="list-style-type: none"> 1 voksen per 5 børn. 	<ul style="list-style-type: none"> 1 voksen per 10,3 børn.
Danmarks Statistik – Tilgængelig her: Pressemeddelelse Se også Rapport af arbejdsgruppe nedsat af Børne- og Skoleudvalget juni 2020, Fredensborg Kommune, <i>jf. ovenfor.</i>	<ul style="list-style-type: none"> Ratioen viser, hvor mange ressourcer kommunerne i gennemsnit tildeler børneoplysningsområdet hen over et år opgjort som antal fuldtidsansatte og i forhold til "fuldtidsbørn". Ifølge Danmarks Statistik selv afspejler normeringsstatistikken ikke den virkelighed, man oplever i en enkel institution på et givent tidspunkt Gennemsnitlig ratio per kommune men ikke per specifikke institution. I følge Fredensborg Kommunes rapport, skulle Danmarks Statistiks voksenratio ganges med en faktor 1,6 for at opnå den reelle normering i den specifikke institution, som arbejdsgruppen testede. 	Gennemsnitlig ratio i en specifik kommune, her Fredensborg Kommune.	2018	<ul style="list-style-type: none"> 1 voksen per 3,1 børn. 	<ul style="list-style-type: none"> 1 voksen per 6,4 børn.
Norge –	<ul style="list-style-type: none"> Modellen anvendt i Norge. Ifølge Redd Barna Norge er udfordringen med den norske model, at modellen ikke justerer for den tid, voksne bruger på fx planlægning, møder, kurser, forældresamtaler, madlavning, personalepauser, ferie, afspadsringer og sygefravær. Ligesom Danmarks Statistiks model viser den norske model derfor ikke den reelle gennemsnitlige voksenratio. 	-	-	-	-